

Schriftelijke vragen art. 33

Indiener: B.R. Winters, A. Stoltenberg, E.J. Veldhuis – SVB (Samen Voor Berkelland)

Datum indiening vraag: 23.02.2026

Datum verzending antwoord: Klik of tik om tekst in te voeren.

Onderwerp: Digital Twins

De digitalisering die dendert maar door. SVB is hier zeer kritisch op. Sinds de verwerpelijke **coronapas** is de wereld behoorlijk aan het veranderen. Op 11 december hebben wij als enige partij tegen “Aanwijzingsbesluit en delegatiebesluit Wet modernisering elektronischbestuurlijk verkeer” (**WMEBV**) gestemd. Een wet die deuren opent voor veel zaken waar je in eerste instantie niet aan zou denken. Wij waarschuwen al langer voor het gevaar van bijvoorbeeld de **EU Digital Identity Wallet (eID-Wallet)**. Het plan is om hier een nieuwe digitale euro (terwijl de euro gewoon digitaal te gebruiken is) genaamd de **CBDC** (Central Bank Digital Currency) aan toe te voegen, aan de **EU Digital ID** kan ook heel makkelijk een **CO2-budget** (zoals in Engeland: Daily carbon allowance UK) aan worden toegevoegd. Met al deze ontwikkelingen staat er simpelweg een **Sociaalkredtietsysteem** voor onze deur. Nu krijgen we signalen binnen dat **digital twins** ook een gevaar voor onze privacy, autonomie en veiligheid kunnen gaan worden. En in de programmabegroting voor 2026 staan de **digital twins** maar ook **digitale identiteiten** benoemd. **AI** kan ten goede worden gebruikt, maar AI kan ook gebruikt worden om de mens te controleren en te onderdrukken. SVB wil **minder overheidscontrole** en zeker niet nog verder richting een **controlemaatschappij** gaan.

Programmabegroting 2026 (pagina 223):

Een nieuwe ontwikkeling die nadrukkelijk aandacht krijgt in de iVisie 2026–2029 is de opkomst van kunstmatige intelligentie (AI). AI biedt kansen voor:

- *Procesoptimalisatie, bijv. automatische proces- en documentverwerking en casusanalyses)*
- *Verbeterde dienstverlening, zoals virtuele assistenten, beeldherkenning, simulatie doormiddel van **digital twins**, en dergelijke.*
- *Datagedreven beleid; denk aan data-analyse voor scenario denken, patroonherkenning en impactvoorspellingen en vroegsignalering.*

Tegelijkertijd vraagt AI om duidelijke kaders op het gebied van ethiek, transparantie, privacy en menselijke regie. We formuleren – in Achterhoeks verband – de strategie en uitgangspunten voor verantwoord gebruik van AI binnen onze organisatie.

Ook vanuit nieuwe wetgeving volgen opgaven voor onze IT-organisatie. Zo zal op 1 januari 2026 de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV) in werking treden. Met deze wet krijgen inwoners en ondernemers het recht om op digitale wijze zaken te doen met de gemeente. Dit heeft deze ook impact op onze dienstverlening. Onze werkprocessen moeten hiervoor worden aangepast.

Toelichting:

1. Agenda vragen (art. 34) zijn alleen bedoeld voor vragen over punten die op de agenda staan.
2. Schriftelijke vragen (art. 33) zijn vragen die niet bedoeld zijn voor punten die op de agenda staan.
3. Voor de overzichtelijkheid uw vragen in de daarvoor bestemde vakken plaatsen.

Schriftelijke vragen art. 33

Komende jaren (tot 2026) komt er een versnelde invoering van Europese digitale wetgeving. Een digitale transformatie gaat plaatsvinden. Wetgeving op gebied van kunstmatige intelligentie, databeheer, cybersecurity en digitale identiteiten wordt doorgevoerd.

Vraag 1: Wanneer gaat de *iVisie 2026–2029* vastgesteld worden? Heeft de gemeenteraad hier een besluit over te nemen of is dit ook weer een collegebesluit?

Antwoord :

Vraag 2: Welke persoonsgegevens (data) van bewoners worden verwerkt in de Digital Twin en worden deze bewaard? En als deze bewaard wordt, hoe lang, waarvoor, waarom en waar worden deze bewaard? En hoe zit het met de privacy en veiligheid van deze gegevens?

Antwoord:

Vraag 3: Welk algoritme wordt gebruikt bij de Digital Twin? En wie controleert dit algoritme en in welke mate wordt dit algoritme gecontroleerd?

Antwoord:

Vraag 4: En is hiervoor een DPIA (onderzoek naar de privacyrisico's van verwerking van persoonsgegevens) opgesteld?

Antwoord:

Vraag 5: Op welke juridische basis (AVG-artikelen, wetgeving) verzamelt en verwerkt de gemeente persoonsgegevens van bewoners binnen het Digital Twin-project?

Antwoord:

Vraag 6: Welke technische en organisatorische maatregelen zijn getroffen om de gegevens van bewoners te beschermen tegen ongeautoriseerde toegang of datalekken?

Antwoord:

Vraag 7: Wie heeft binnen de gemeente en bij partners toegang tot de desbetreffende data, en hoe wordt dit gecontroleerd en verantwoord?

Antwoord:

Vraag 8: Hoe worden bewoners geïnformeerd over welke gegevens van hen worden verzameld, hoe deze worden gebruikt en hoe lang deze worden bewaard? Is het college van plan hier wat mee te doen?

Schriftelijke vragen art. 33

Antwoord:

Vraag 9: Welke mogelijkheden hebben bewoners om hun gegevens in te zien, te corrigeren of te laten verwijderen?

Antwoord:

Vraag 10: Hoe wordt gemeten of het Digital Twin-project daadwerkelijk bijdraagt aan de leefbaarheid, veiligheid en efficiëntie, zonder dat dit leidt tot ongewenste beïnvloeding van bewonersgedrag?

Antwoord:

Vraag11: Wordt het project periodiek geëvalueerd door een onafhankelijke partij?

Antwoord:

Vraag 12: Hoe wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang, resultaten en eventuele risico's binnen het kader van Smart City-innovatie, met bijzondere aandacht voor vrijheidsbeperkingen en privacy?

Antwoord:

Vraag 13: Wij zien een stille transformatie tot een digitale surveillancestaat uitgewerkt worden. Hoe ziet het college dit? Deelt het college deze zorgen?

Antwoord:

Vraag 14: Gemeenten lijken te werken aan een Big Brother-achtig 'Federatief Datastel'. Graag een reflectie daarop.

Antwoord:

Vraag 15: Kan het college een opsomming delen van de onderzochte voor- en nadelen van dit project? En is er ook vanuit het perspectief vanuit de inwoners van de gemeente Berkelland gekeken – is er navraag gedaan bij de inwoners hierover?

Antwoord:

Vraag 16: Kunnen inwoners deelname aan het Digital Twin project weigeren? Zo ja, gaat de gemeente hierover een publicatie maken hoe inwoners dit kunnen regelen? Zo niet, gaarne duidelijke uitleg onderbouwt met de bijbehorende wetgeving.

Schriftelijke vragen art. 33

Antwoord:

Vraag 17: Wordt de gemeente verplicht vanuit een hogere overheid om aan het Digital Twin project mee te doen? Zo ja, vanuit welke overheidsinstantie komt deze verplichting en is er een mogelijkheid om deelname aan dit project te weigeren als gemeente? Zo ja, gaarne uitleggen hoe dit tot stand kan komen.

Antwoord: